

Adéla Korečková:

„Je to jenom v hlavě“ – Etnografie bolesti a zranění u vrcholových atletů

Oponentský posudek diplomové práce

Předkládaná diplomová práce Adély Korečkové se zabývá bolestí a zraněním u elitních sportovců. Tyto dva fenomény jsou dle autorky velice úzce spjaty s vrcholovým a výkonnostním sportem a práce se zaměřuje na skupinu elitních atletů a to konkrétně vrhačů. Práce si dala za cíl popsat, jak tito sportovci reagují na bolest a jak prožívají zranění, které ke sportu dle práce neodmyslitelně patří.

Struktura práce je na první pohled jasně rozdělena na tři části – část teoretickou, kde autorka například popisuje koncepty bolesti, jak je chápou různí autoři (Morris, Boddice), a jejich faktory - biologický, psychologický a sociální; část metodologickou a část empirickou. Toto dělení práce je relevantní, neboť v teoretické části autorka představuje teoretická východiska, ze kterých vychází, v metodologické části představuje své metodologické postupy, včetně například anonymizace svých respondentů, aby plynule navázala empirickou částí, respektive vlastním kvalitativním etnografickým výzkumem. Ten samotný je nejdůležitější a nejhodnotnější částí dané práce.

Teoretické části není v zásadě co vytknout, autorka zde představuje autory, ze kterých vychází a koncipuje své teorie. Zabývá se zde i dějinami bolesti a dnešní normou „bezbolestného života“. V další pasáži též dělí bolest na pozitivní a negativní v rámci chápání bolesti u sportovců – jejich respondentů. V této části by se možná daly doplnit i příklady z nesportovního prostředí v rámci vědomě způsobované bolesti, která přináší „pozitivní“ výsledky, jako je třeba BDSM komunita a podobně.

V rámci teorie se autorka označuje za insidera v rámci zkoumaného kolektivu a velice správně reflektuje i úskalí této role. Všichni respondenti jsou anonymizováni, nicméně zde naprosto chybí, kdy byly rozhovory s respondenty provedeny, čili se čtenář nedozvídá větší časový rámeček.

Co ovšem velice oceňuji, přičemž téma práce ke srovnání pochopitelně vybízí, je podobnost se slavnou etnografií Loïca Wacquanta *Body and Soul*, která se též zabývá silovým sportem, a postavit tedy tyto dvě etnografie vedle sebe je nasnadě.

Autorka správně zvolila kvalitativní metodu výzkumu pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které mohou v daném případě posloužit pro sběr dat více, než například narativní rozhovory. Nicméně místo většího narativního oddílu zde autorka zveřejňuje části ze svého terénního deníku a popisuje svoje zkušenosti s vrcholovým sportem a nabízí podrobný vhled do své vlastní sportovní kariéry. Tím čtenáři sděluje svoji pozici (ačkoliv positioning samotný v práci není zahrnut) a velice dobře takto

otevřít celou svou práci publiku. Bohužel ačkoliv v práci jsou využívány autoetnografické metody, tak autorka autoetnografii ve své metodologické části zcela opomíjí.

Autorka se ovšem zaměřuje pouze na mužské atlety a ne atletky – větší vzorek by byl jistě vítán, nicméně autorka uvádí, že v jejím okolí nebyla žádná vrhačka, která by spadala do zkoumané výkonnostní kategorie, tzn. elitních sportovců. Toto se možná mohlo odrazit i na názvu práce, autorka se nakonec zabývá velice úzkou skupinou atletů – vrhačů a to pouze mužů.

Základem celé práce je etnografický výzkum jak již zmíněných elitních sportovců, tak i trenérů a fyzioterapeutů a sportovních lékařů. Na etnografii je práce založená, je prošpikována rozhovory s aktéry a zde autorka odvádí velice dobrou práci. Dává velice plasticky nahlédnout do života a motivací elitních sportovců a tomu, jak jim jejich vášeň zabírá veškerý volný čas a určuje i jejich sociální život – jejich přátelé se rekrutují z podobně založených jedinců. Velice dobře také rozkrývá to, jak elitní sport zcela prostupuje do téměř všech činností života sportovců, až již to je jídlo, finanční otázky, banální vybírání dopravního prostředku, kterým pojedou do práce, nebo jak se respondentům „zbořil celý svět“, poté co se zranili a nemohli startovat na soutěžích.

Práce jako taková tedy je uceleným obrazem nejen toho, jak elitní sportovci vnímají bolest a zranění, ale také toho, jak sport ovlivňuje a prostupuje jejich život, jaké používají pomůcky ke zmírnění extrémní zátěže na své tělo a případně jak i potlačují bolest pomocí léků. Toto téma by vůbec v práci mohlo být více rozpracováno, protože užívání analgetik a anestetik je v rámci práce velice hojně rozšířené a všichni respondenti s ním přišli do styku.

Co by se práci dalo vytknout, jsou nekonzistentní citační normy (viz str. 28), často se opakující citace a nekonzistentní terminologie (viz pozitivní a negativní bolest v rámci práce a dobrá a špatná bolest v závěru).

Obecně se tedy dá říct, že předkládaná diplomová práce je velmi dobrou sondou do života elitních sportovců. Oceňuji autoetnografické pasáže, i to, jak autorka popisuje své pocity a jde takzvaně „s kůží na trh“ a jak obecně popisuje proces zranění – léčení a uzdravování a následného zpětného zapojení se do hry.

I přes marginální formální chyby bych práci hodnotil mezi jedničkou a dvojkou, v závislosti na obhajobě.

V Kolči dne 31. 5. 2023

Mgr. Oldřich Poděbradský Ph.D.